

moet een gebied bestrijken, dat buiten de klinische grenzen van het gezwel reikt. Zij moet zeer voorzichtig gedoseerd worden om de wijze van reactie van den patiënt te controleeren. Het is daarom noodzakelijk in het bijzonder bij groote gezwellen zeer voorzichtig te zijn. Achttien gevallen, waarbij zes uit de Salpêtrière afkomstig zijn, worden uitvoerig weergegeven met alle klinische en pathologische gegevens, een voortreffelijke bron voor een bestudeering dezer gezwellen. In een laatste hoofdstuk geeft de schrijver in een korte samenvatting de karakteristieke kenmerken, waarvan de belangrijkste zijn: hun topographische variabiliteit, het sprongsgewijze voortgaan, afgewisseld door tijdelijke verbeteringen.

Deze eerste uitvoerige studie der intramedullaire gezwellen, waaraan een bibliographie van 315 nummers is toegevoegd, is voorzeker een aandachtige lezing waard. Het aantal noodeloze laminectomieën zal er zeker door beperkt worden. Een opmerking: een grooter aantal platen ter verduidelijking der macroscopische en microscopische verhoudingen der zoo nauwkeurig beschreven gevallen ware geen overdaad geweest. Het voortreffelijke boek had dit zonder twijfel verdiend.

IGN. OLJENICK.

Photographisches Praktikum für Mediziner und Naturwissenschaftler. Herausgegeben von A. HAY. Wien, JULIUS SPRINGER, 1930. Prijs mark 39; geb. mark 42.

Om het doel en den inhoud van dit boek nauwkeurig aan te geven, is het voldoende de eerste zinnen van de voorrede weer te geven. „Daar de photographie als objectief middel van weergave en onderzoek, op bijna alle gebieden der wetenschap steeds grooter betekenis verkrijgt, scheen het wenschelijk een boek te bezitten, waarin alles bijeen te vinden is wat artsen en natuuronderzoekers weten moeten en weten kunnen, opdat zij zich inderdaad van de photographie als een veelzijdig bruikbaar hulpmiddel kunnen bedienen. Het boek bestaat uit 15 hoofdstukken, gewijd aan bijzondere gebieden der geneeskunde (en natuurwetenschappen) en der photographische opnametechniek”.

Toetst men het boek aan deze zinnnetjes, dan krijgt men sterk den indruk, dat inderdaad dr. HAY erin geslaagd is, een groote hoeveelheid belangrijke stof, bewerkt door zeer bevoegde vakmensen, bijeen te garen, en dat, al moge het gebodene niet geheel volledig zijn, zoodat men er niet „alles” in kan vinden wat de voorrede in het vooruitzicht stelt, men toch waarlijk een buitengewoon handigen en uitvoerigen gids in dit boek bezit. Het geeft weinig theorie, maar net genoeg als voor de toepassing in de practijk onmisbaar is. En de practijk zelf is op werkelijk praktische wijze behandeld. Niet populair, maar niet zwaar op de hand; niet alleen vage aanduidingen, maar juist ook tal van die kleine trucjes, die het ware verborgen geheimenis van het welslagen in elke kunst vormen. Ook levert de werkverdeeling veel voordeelen. Leest men het boek van den aanvang af, dan vindt men betrekkelijk

in 't begin een hoofdstuk over de photographie in de ontleedkunde. Daarbij zal men zich dan verbazen, dat een tegenwoordig van zoo vele zijden voor zoo belangrijk gehouden onderdeel: de anatomie van den levenden mensch, de kennis van de uiterlijke lichaamsvormen niet besproken wordt. Maar leest men verder, dan blijkt het, dat de photographie van het naakt, in het hoofdstuk anthropologie behandeld is. Men vindt, mits men het weet te zoeken, veel meer in dit boek dan men soms zou vreezen. Trouwens in de voorrede geeft HAY een soort leidraadje, hoe men het boek het best raadpleegt. Met dat al mist men toch noode bijv. een hoofdstukje over toepassing der photographie in de experimenteele physiologie, in de chemie, in de pathologische anatomie. Wel vindt men tal van ook in die vakken bruikbare raadgevingen, in andere hoofdstukken verspreid, maar een samenstelling der wijze, waarop de bijzondere technische moeilijkheden, welke het photographeeren van proeven of van pathologisch materiaal biedt, te overwinnen zijn, ontbreekt. Met dat al een zeer nuttig boek. De lacunes kunnen in een volgenden druk gevuld worden.

G. VAN RIJNBERK.

GASTON LYON, *Les thérapeutiques nouvelles*. MASSON & Cie, Parijs, 1930. 398 bldz. Prijs. fr. 26.

Voor wie is dit boek geschreven? Niet voor studenten, voor wie *alle* geneesmiddelen nieuw zijn, niet voor artsen, die verreweg de meeste beschreven middelen zullen kennen. Ook gaat de bespreking te weinig diep om tot rustig doorlezen te kunnen aanmoedigen, terwijl het naslaan van iets bekends doch slechts vaag in de herinnering achtergeblevens van twijfelachtige waarde is, door het ontbreken van wat de schrijver blijkbaar als oud beschouwt. Het is jammer, dat de oudere middelen er maar niet meteen bij genomen zijn, het boek zou er in alle opzichten mede gewonnen hebben. Wat er in het boek staat, is meestal nauwkeurig en duidelijk, gebruikelijke doses en geschikte recepten zijn in de eerste helft wel, in de tweede niet vermeld, vaagheden ontbreken in vele hoofdstukken. Op dit laatste maakt o.a. het hoofdstuk over de badplaatsen en de hydrotherapie een ongunstige uitzondering. De bespreking der opotherapie is critiekloos, enkele malen gemengd met te sterke critiek. De hoofdstukken over algemeene pharmacotherapie hebben mij weinig kunnen bekoren.

U. G. BIJLSMA.
